No. 79. DINGSDAG 7 JULIJ. 1863.

VEERTIGSTE JAARGANG.

PROVINCIALE DRENTSCHE EN ASSER COURANT.

De uitgave dezer COURANT, geschiedt op **Dingsdag, Donderdag** en **Zaturdag.** De prijs is per DRIE MAANDEN te ASSEN **f 2.30**, buiten ASSEN franco per post **f 2.45**. — De prijs der ADVERTENTIEN is van een tot vijf regels **f 1.00**, en voor elken regel meer **f »-15**, behalve **f „-35** zegelregt. Groote regels naar plaatsruimte.

Bij deze Courant wordt een *Bijblad* gratis uitgegeven.

De BURGEMEESTER der gemeente Assen maakt bij deze aan de belanghebbenden dezer gemeente bekend, dat het primitieve kohier van het patentregt, dienst 1863/64, door den heer Commissaris des Konings in Drenthe den 2 Julij 1863 is executoir verklaard en heden ter invordering aan den heer Ontvanger overgegeven; zullende mitsdien een iegelijk na bekomene kennisgeving van zijnen aanslag, verpligt zijn dien, overeenkomstig de bestaande verordeningen, te voldoen, op straffe van parate executie, terwijl de zoodanigen, welke hun aanslagbiljet niet mogten hebben ontvangen, zich ten kantore des Ontvangers moeten vervoegen, alwaar een dubbel daarvan kosteloos aan de belanghebbenden zal worden uitgereikt.

Dat zij, die vermeenen te hoog of verkeerdelijk te zijn aangeslagen, zich deswege schriftelijk op gezegeld papier in reclame kunnen voorzien, gerigt aan heeren Gedeputeerde Staten dezer provincie, en des verkiezende in te dienen bij den heer Contrôleur der directe belastingen, mits binnen drie maanden na de executoirverklaring der kohieren, terwijl daarnevens zal worden gevoegd:

A. Een uittreksel of extract uit het kohier, en

B. Eene duplicaatkwitantie wegens voldoening der vervallene termijnen.

En opdat niemand hieromtrent onwetendheid kunne voorwenden, zal deze worden afgekondigd en aangeplakt, daar waar zulks gebruikelijk is.

Gedaan te Assen, den 4 Julij 1863.

De Burgemeester voornoemd,
H. VOS, Weth., l. B.

OVERZIGT DER BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN.

„Nieuws is de eisch van het dagblad-lezend publiek en er is nieuws, maar niets anders dan 't geen de banketbakker noemt »klein goed.«

De Poolsche zaak is nu eene salon-kwestie geworden en of zij eens tot eene congres-kwestie zal promoveren, is nog altijd eene vraag.

Niemand wenscht vuriger naar een congres, een Europeesch congres, dan Keizer *Napoleon*. Hij beschouwt dit voor het Fransche volk als eene afleiding. Terwijl *Forey* op Mexico aanrukt en spoedig die stad hoopt te bombarderen, zal Frankrijk's gezant op het Europeesch congres, met den Engelschen, de eerste viool spelen en dit hoort de Franschman zoo gaarne. Onderwijl mogen *Thiers* en *Berryer* en *Favre* en meer van deze parlementaire notabiliteiten in de Wetgevende Vergadering mompelen, ja pruttelen. Onverdeelde aandacht zullen zij niet hebben en *de Morny* zal, met den presidialen hamer in de hand, scherp toeluisteren, of er ook gelegenheid is om die opposanten de lippen te sluiten.

Weten Engeland en Frankrijk nog niet, of het geraden is in den strijd tusschen Noord en Zuid van N.-Amerika tusschen beiden te treden — Spanje weet wel wat het wil, nl. de onafhankelijkheid van het Zuiden erkennen. Onder ééne conditie echter, deze namelijk, dat het Zuiden aan Spanje het rustig bezit van Cuba waarborge.

Men zegt, dat er druk getelegrafeerd wordt tusschen Parijs en Turijn, over de hulp, die Keizer *Napoleon III* van den Koning van Italie zou kunnen erlangen, in geval van een oorlog tusschen Frankrijk en Rusland en bij voortdurende weigering van Engeland en Oostenrijk, om mede ten strijde te trekken.

Wij gelooven, dat er veel *verdicht* wordt, om den Czaar vrees aan te jagen.

Victor Emmanuel heeft dunkt ons wel wat anders te doen, dan orde te helpen stellen in een anders land.

In een brief uit Polen, geschreven door geen Russenvriend, leest men:

»Onze opstand, die in het midden van Mei in bijna al de districten van Wit Rusland uitbarstte en die krachtig werd ondersteund door de Roomsch-Catholieke bevolking, bestaande uit de grondbezitters, hunne zonen, huisgenooten en bedienden, is nu voor het oogenblik gedempt, en geen enkel R.-Catholiek ingezeten is er meer in zijne woonplaats te vinden.

»Duizenden met dorschvlegels en stokken gewapende boeren doortrekken gelijk zwermen sprinkhanen het land, verslaan de kleine benden opstandelingen, dooden of mishandelen de ontwapenden, plunderen of vernielen de have der grondbezitters, sleuren hen zelven uit hunne woning en brengen hen geboeid naar de steden, om hen aldaar aan het Moscovische krijgsvolk over te leveren.

»De Regering dankt de boeren daarvoor en betaalt voor elken haar overgeleverden opstandeling eene premie van 3 roebels, maar van oneindig meer waarde is de rijke buit, dien de boeren uit de adelijke landhuizen halen.

»Op die wijze zijn hier (te Kohilew) tot nog toe bijna 600 gevangenen afgeleverd. Te Smolensk en in de andere steden der omstreek is het aantal gevangenen niet minder.

»Deze gevangenen worden opgesloten in onderaardsche kerkers, alwaar zij zeer hard worden behandeld en zelfs gebrek aan genoegzaam voedsel hebben; in dien toestand moeten zij de uitspraak afwachten van den krijgsraad, die weldra zal zamenkomen om over hun lot te beslissen."

De kassier van het hoofdbestuur der posterij te Warschau is zonder verlof op reis gegaan, een knipbriefje achterlatende, waarin hij de Regering het volgende mededeelde: »de 45,000 roebels, die in de kas moesten zijn en er niet in gevonden worden, gaf ik op bevel der Nationale Regering aan een harer agenten. Gaf ik die niet, dan had ik een strop ontvangen."

De geheime Nationale Regering in Polen — van de Regering van Groot-Vorst *Constantijn* wordt bijkans nooit gesproken — heeft bevel gegeven tot reorganisatie der politieke dames-comité's.

»Waar zetelt toch die Nationale Regering?

Daarop was nog geen antwoord gegeven, maar nu schijnt dienaangaande eenig licht te zijn opgegaan.

De Russische Regering zou tot de wetenschap zijn gekomen, dat geen der leden van genoemde Regering te Warschau recideren en zelfs niet in Polen verblijfplaats hebben, maar wel te Brussel, Parijs en Londen en ook te Krakau.

Elk oogenblik telegrafeert men, dat de toestand van Z. M. de Koning van Pruissen gunstig is, zoo gunstig zelfs, dat de Minister *von Bismarck* Carlsbad reeds heeft verlaten.

Sommigen zeggen, dat Z. M. in 't geheel niet ziek is geweest.

Politiek-ziek — dit zou mogelijk kunnen zijn, volgens de liberale partij.

Anderen verzekeren, dat hij volmaakt conservatief-gezond is.

De Pruissische Regering gaat voort met waarschuwingen te zenden aan dagbladen, in 't licht verschenen geschriften over de kwestie van den dag in beslag te nemen, het houden van vergaderingen, belegd tot zamensprekingen over de Binnenlandschen twist, te verbieden, enz. enz.

Op het scherpschutters-feest in Baden sprak zeker Professor alzoo:

„De God die het staal schiep, hij wilde geene slaven!" die met daverend gejuich werden begroet. „De wapenen," ging hij voort, „het symbool der actie en het schoonste sieraad van den man, kunnen ook het dom geweld dienen; de wapenhandel kan slechts een ijdel spel worden, als hij niet wordt ingegeven door den geest der vrijheid. Daarom wordt bij de schutterswedstrijden een tribune opgerigt. En op die tribune, welke ik inneem, wenschte ik een edel wit, een intellectueel doel te vestigen — waarvoor de schutter leven en sterven moet, nl. de liefde tot het vaderland. Het is des schutters pligt, de onschendbaarheid zijns lands te waarborgen — en zoo een oorlog uitbrak, moest geen enkele duim vaderlandsche grond worden afgestaan, zelfs niet al kostte het bergen van lijken. In het binnenland hebben de schutters-vereenigingen ten taak, het denkbeeld der nationale eenheid tot ontwikkeling te brengen, gelijk zulks in Zwitserland is geschied."

Keizer *Frans Jozeff* wil de Venetianen absoluut eene constitutie geven. Of deze al roepen: „wij willen die van u niet!" — 't is vruchteloos.

De Oostenrijksche schatkist bevindt zich in interessante omstandigheden, volgens officiële aanzegging, maar een der Weener dagbladen fluistert nu, dat zij in 't geheim eene aderlating leed van 111 millioen florijnen.

Zou dit blad geene waarschuwing krijgen?

Te Turyn sprak men op 4 jl. van eene militaire revolutie, die in Griekenland zou zijn uitgebarsten. De nationale garde en een gedeelte van het leger zou der Regering trouw gebleven zijn.

Hier en daar was strijd ontstaan.

Volgens een Italiaansch blad, was het een oproer uit verveling — eene tijdkorting, die het wachten op *George I* dragelijker moest maken.

Z. H. kan alzoo het bestuur beginnen met eene amnestie uit te vaardigen.

Dan krijgt hij dadelijk *vrienden*.

Hoe bedroefd Koning *Radama* aan zijn eind is gekomen, hebben wij onzen lezers bekend gemaakt.

't Scheen dat zijne Gemalin de hand in dit moordtooneel had, doch latere berigten spreken dit tegen.

Zij werd gedwongen om lijdelijk te blijven en zorgt zelfs zooveel mogelijk, dat de opstand een zachtaardiger karakter erlangt.

Een vreemdelingen is tot nu toe nog niets kwaads overkomen.

Ook blijkt het nu dat de Koning gewurgd is.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

Naar men verneemt, zal de heer Mr. A. A. *Philipse*, lid der Eerste Kamer van de Staten-Generaal voor Zuid-Holland, en haar voorzitter, zijn ontslag uit deze betrekking nemen.

— In het verslag van het XVIIde landhuishoudkundig congres, ten vorigen jare te Middelburg gehouden, komt voor een door prof. *L. Mulder* te Deventer opgemaakt overzigt der 16 vroegere congressen, dat o. a. vermeldt het getal leden van ieder congres. Voor velen zal het misschien niet onbelangrijk zijn dat getal te kennen, vermeerderd met eene opgave daarvan ten aanzien van het XVIIde en XVIIIde congres. Een en ander volgt hier: 1846 (Zwolle) 211; 1847 (Arnhem) 250; 1848 (Groningen) 706; 1849 (Utrecht) 663; 1850 (Leiden) 343; 1851 (Goes) 168; 1852 (Leeuwarden) 840; 1853 (Alkmaar) 636; 1854 (Assen) 815; 1855 ('s Hertogenbosch) 803; 1856 (Maastricht) 501; 1857 (Deventer) 1095; 1858 (Nijmegen) 2721; 1859 (Winschoten) 1633; 1860 (Amersfoort) 770; 1861 (Dordrecht) 878; 1862 (Middelburg) 1136; 1863 (Leeuwarden) circa 1390 leden.

— Men berigt uit Boskoop het volgende:

»De aardbeziën-planten brengen niet alleen dit jaar niet minder vruchten voort dan voor twee jaren, maar die voortbrenging kan zelfs bezwaarlijk met dien tijd vergeleken worden. Zij kenmerken zich door buitengewone vruchtbaarheid en menige kweeker wenschte er minder van te bezitten. Er is alhier inderdaad behoefte aan personeel om deze snel aanrijpende vrucht behoorlijk te plukken, en zoo ver ons heugt was het vervoer nooit zoo uitgebreid als thans.

Vijf schuiten, vroeger drie, brengen onophoudelijk de aardbeziën naar Amsterdam, 's Gravenhage, Leiden, Rotterdam en Utrecht. Groote rekening volgt geenszins uit dien overvloed, vermits het laatste ten gevolge heeft, dat de prijs laag, zelfs gering is.

— Den 1 Julij is te Delft met plegtigheid de tentoonstelling van oudheden geopend. Daar de Minister bij de discussiën in de Eerste Kamer moest tegenwoordig zijn, opende de Commissaris des Konings de tentoonstelling; hij beantwoordde daartoe de toespraak van den Burgemeester voorzitter en doorliep met een 200tal genoodigden de zalen, waarin met takt en keurigheid 16,000 voorwerpen, 4000 nommers van den catalogus, waren ter bezigtiging gesteld. De rangschikking had met veel smaak plaats door het lid der comm. Jr. *Wap*, terwijl de catalogus met talent is bewerkt door het lid der comm. Dr. *Rogge*, die tot beginsel daarbij heeft aangenomen eene historisch-politische indeeling in 4 tijdvakken, van de vroegste tijden tot 1579, het 2de tot 1725, het 3de 1795, het 4de tot 1813.

Dat Delft voor deze tentoonstelling eigenaardig geschikt is behoeft geen betoog; maar de tentoonstelling zelve biedt zooveel opmerkelijks in verschillende opzigten aan, bevat zoo'n rijken schat van belangrijke zaken, dat zij de belangstelling van 't Vaderland, en van alle oudheidliefhebbers in 't bijzonder, ten zeerste verdient.

— Op de markt van Vrijdag ll. werd te Zwolle, onder toevloed van eene menigte menschen, een hevige twist gevoerd tusschen een landbouwer uit Kampen en den slager v. T., over den koop en verkoop van een vet kalf, bewerende eerstgenoemde dat kalf verkocht te hebben tegen den prijs van 17½ cent per pond van 5 oncen, de slager daarentegen daarvan kooper te zijn voor 17½ cent per Ned. pond, omdat bij den gehouden handel geene vermelding van een of ander zou zijn geschied, en alzoo alleen het Nederlandsche gewigt in dezen kon of mogt gelden. De orde werd door de policie hersteld, de slager geraakte in het bezit van het kalf, doch de boer zal den kooper, die zulk eene voorliefde tot het metrieke stelsel aan den dag legde, waarschijnlijk in regten vervolgen.

— De »Kamper Courant zegt:

Als een bewijs voor de belangrijke prijsverhooging der landerijen in de laatste jaren, deelen wij het volgende mede:

Een stuk weideland, groot 2 bunder, 13 ellen en 40 roeden, liggende in Schellerbroek, behoorende tot deze gemeente, werd in het jaar 1849 publiek verkocht voor eene som van f 2200; het bragt destijds f 130 op aan huur, dat later tot f 212 geklommen is.

Dat zelfde stuk weideland kwam dezer dagen in veiling en werd gekocht voor f 5200, zonder dat tot het besteden van dien prijs eene bijzondere aanleiding was, uithoofde der ligging van het land of anderzins.

— Uit Beusichem berigt men, dat de hengstenmarkt aldaar op 18 en 19 Junij weinig opleverde; er waren 60 aangebragt. De gewone paardenmarkt kan echter onder de zeer levendige worden gerangschikt; er kwamen ter markt: den 20 Junij 279 paarden, den 22sten 1139, den 23sten 750, den 24sten 227 en den 25sten 11, te zamen 2406 paarden.

De handel, vooral in de beste soorten, was zeer geanimeerd, daarvoor waren prijzen van f 500 tot f 650 geene zeldzaamheid; voornamelijk voor paarden afkomstig van Geldersche merrien en Jeverlandsche hengsten was de kooplust groot en niet te verwonderen is het dus, dat de landbouwers zich op aanfokking van het meest gezochte ras toeleggen.

De Duitsche kooplieden, die over het algemeen paarden van mindere kwaliteit zoeken, hebben mede een vrij groot aantal opgekocht; ook voor binnenlandsche rekening was de handel vrij levendig.

— Het woord petroleum wordt door velen uitgesproken met den klemtoon op de tweede lettergreep, dus peTROleum. Het »Nieuw Dagblad van 's Hage" maakt er opmerkzaam op, dat de uitspraak, volgens de afleiding van het woord, moet zijn *petroLEum*, dus met het accent op de derde lettergreep. Wil men — zoo zegt genoemd blad — het woord verhollandiseren, dan zou men van *peterolie* kunnen spreken, zoo als men zegt *peterselie* voor *petroselinum* dat *rotseppe* beteekent.

Als het niet petroleum mag zijn — de uitspraak is al moeielijk genoeg — dan maar *peter*-olie.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

Parijs. Verscheidene bakkers hebben hunne winkels feestelijk verlicht, ten einde hunne vreugde te betuigen over het Keizerlijk besluit, waardoor hun bedrijf eerlang ontheven zal worden van vroegere banden.

— Als eene opmerkelijke bijzonderheid wordt medegedeeld, dat de Protestantsche boekhandelaars te dezer stede *Renan's* „Leven van Jezus" niet in hunne winkelkasten uitstallen.

ENGELAND.

Londen. De Prins en de Prinses van Wallis hebben Maandag ll. in hun paleis, Marlborough-house, eene luisterrijke danspartij gegeven. Onder de niet talrijke aanzienlijke personen, die dit feest bijwoonden, bevonden zich de Hertog en de Hertogin van Cambridge, de Prins van Oranje, de Graaf van Parijs, de Hertog van Nemours en Prins *Eduard* van Saksen-Weimar.

— Eenigen tijd geleden werd hier een achtjarig meisje, *Elizabeth Hunter*, ontvoerd en een prijs van f 1200 voor de ontdekking uitgeloofd. Dezer dagen is in de nabijheid van Neufchâtel (Zwitserland) het lijk gevonden van een meisje van gelijken ouderdom en onder zeer opmerkelijke omstandigheden. De Zwitsersche Bondsraad heeft hiervan aan het Engelsche gezantschap kennis gegeven, ten einde een onderzoek kunne ingesteld worden, of bedoeld lijk dat van genoemd meisje is.

— Markies *Hastings* alhier, is tot 5 pd. st. (f 60) boete veroordeeld, omdat hij op een Zondag een hanengevecht had gegeven, waarbij van de twaalf hanen zes in het strijdperk sneuvelden.

— Lord *Palmerston* — zegt men — begint eindelijk het wigt der jaren te gevoelen. De jicht toch laat den grijzen en nog immer zoo werkzamen Staatsman geen oogenblik rust, en zigtbaar gaat hij achteruit. *Palmerston* is 80 jaren en had sedert 1807 eene plaats in elk Engelsch Kabinet, uitgenomen in dat, gevormd door sir *Robert Peel* in 1834 en in 1841 en dat van lord *Derby* in 1852 en 1858. Tweemaal was hij Minister-president.

— De wetenschappelijke wereld — zegt een Engelsch dagblad — houdt zich op dit oogenblik druk bezig met eene ontdekking, geschikt om nieuw licht te verspreiden over de physiologie der reusachtige dieren, welke in de eerste tijden der wereld de aarde bewoonden. In de noordelijkste deelen van Siberie bestaan onmetelijke ijsbedden, waarin niet alleen de skeletten, maar de geheele lijken van die dieren te vinden zijn, van welke men in de geologische vormingen slechts losse beenderen vindt. In het voorjaar, als het ijs smelt, raken die lijken los en worden door het water weggespoeld. Er heeft zich nu eene wetenschappelijke commissie gevormd, om eenige exemplaren zoo ongeschonden mogelijk magtig te worden en door nader onderzoek meer aan het licht te brengen omtrent hun bestaan, hun voedsel, hunne gewoonten, enz. Door dat onderzoek kan veel aan het licht komen, wat in de wetenschap nu nog slechts hypothese is.

BELGIE.

Brussel. In 1830 bedroeg het aantal inwoners dezer stad ongeveer 110,000, en op het einde van 1860 meer dan 285,000.

De bevolking van de eigenlijke stad was met 100,000 toegenomen.

LAATSTE BERIGTEN.

EFFECTENBEURS TE AMSTERDAM.

6 Julij. Ned. Werk. $2\frac{1}{2}$ pCt. 64, 3 pct. $76\frac{3}{8}$, 4 pCt. $99\frac{7}{8}$ — Spanje onbep. stukken $2\frac{1}{4}$ pCt. $48\frac{13}{16}$. — Rusland 1798 en 1816 5 pCt. $102\frac{1}{4}$. — Oostenrijk Met. 5 pct. $64\frac{11}{16}$, dito Rente Amst. 5 pCt. $85\frac{3}{8}$; dito Nat. Met. 5 pCt. 69.

GRAANMARKT TE AMSTERDAM.

Tarwe stil. 130 pd. b. Poolsche f 330. — Rogge flaauw, 126 ponds Pruissische f 225. — Koolzaad op het najaar $1\frac{1}{2}$ pd. vl. lager, op 9 vat op Oct. $71\frac{1}{2}$ pd. vl. — Raapolie op 6 w. f $46\frac{1}{4}$, vliegend f 45.

ASSEN, 7 Julij.

Z. M. heeft aan Jhr. Mr. *H. M. Speelman Wobma*, op zijn daartoe gedaan verzoek, met den 1sten October aanstaande eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van President van het Provinciaal Geregtshof in Friesland, onder dankbetuiging voor de vele diensten door hem in verschillende betrekkingen aan den lande bewezen.

— In den laatsten tijd hebben onder het personeel der commiesen in Drenthe de volgende veranderingen plaats gehad:

De commies der 4de klasse *W. A. J. Dassel* te Zandberg, overgeplaatst naar de provincie Groningen; en in Drenthe als zoodanig benoemd, *K. S. Molenbeek*, wien tot standplaats Roswinkel is aangewezen. *H. ter Haar* is van Weijerswold naar Zandberg, *H. ter Poorten* van Roswinkel naar Weijerswold, *F. K. Glas* van Oudschoonebeek naar Vries en *H. J. Pot* van Zweeloo naar Oudschoonebeek verplaatst.

Aan den commies der 2de kl. *H. Huis*, laatstelijk gestationneerd te Vries, is een eervol ontslag uit 's Rijks dienst verleend; terwijl de navolgende commiezen, met ingang op 1 Julij jl., zijn bevorderd, als: *A. G. Hatzmann* te Ruinen van de 3de tot de 2de kl. en *B. Buiting* te Nieuw-Dordrecht van de 4de tot de 3de klasse. Tot commies der 4de kl. in Drenthe is benoemd, met ingang op 1 Julij jl., *M. J. Holwarda*, wien het stationnement Zweeloo tot standplaats is aangewezen.

— Den 1 dezer vertrok uit Vlissingen het schip *Zuidlaren*, gezagvoerder *Drenth*, bestemd naar Smirna.

— Den 26 Junij arriveerde te Kroonstad (Rusland) de *Provincie Drenthe*, kapit. *Beekman*, van Amsterdam.

— Tusschen de Groeve en Zuidlaren is eergisteren afgebrand de behuizinge van *J. G. Meertens*. De bewoners waren afwezig, er is van de inboedel weinig verbrand en de oorzaak is onbekend.

— Aardappelziekte of geen aardappelziekte?

Hierop antwoordt men *ja* en *neen*.

Dat men er over twist, is nog geen slecht teeken.

— De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp tot verhooging van hoofdstuk V der Staatsbegrooting van 1863 (voor de verbetering der scheepvaartkanalen in de provincie Groningen enz.) met algemeene stemmen aangenomen.

De Kamer is op reces gescheiden.

Vervolg en slot van het Bijblad, bevattende een uittreksel uit het Verslag van Ged. Staten aan de Staten dezer provincie.

XI. *Waterstaat.*

De opbrengst der Drentsche hoofdvaart bedroeg f 20,897.97, die der Hoogeveensche vaart f 32,345.74, die van het Oranjekanaal f $4,167.99\frac{1}{2}$, die van het Noord-Willemskanaal f $7,740.62\frac{1}{2}$.

XIII. *Landbouw.*

De massale opbrengst in mudden was van winterrogge 237,345, van zomerrogge 18,720, van zandboekweit 40,002, van veenboekweit 35,543, van zomergerst 12,154, van haver 45,879, van paardeboonen 3,127 en van aardappelen 868,778.

Er is gewonnen 11,096 ponden honig en 2,831 ponden was.

Ontgonnen werden ruim 502 bunders. Tot bouwland 232, tot groenland 8 en tot bosch ongeveer 40 bunders.

't Getal paarden beliep 40 hengsten, 3771 ruinen, 6646 merrien, 1178 veulens, 315 stieren, 414 ossen, 46,756 koeijen, 16,717 kalveren, 15 ezels, 114,700 schapen, 18,052 varkens en 4467 bokken en geiten.

XIV. *Verveening, Jagt en Visscherij.*

Gemaakt werden 30,000 tonnen eerste en ruim 16,326,290 tonnen tweede soort turf.

De jagt- en visch-acten bragten op f 5,652.50.

XVI. *Handel en Scheepvaart.*

't Getal overdekte vaartuigen bedroeg 394 en die der ongedekte 568.

Er bestonden 19 scheepstimmerwerven.

XVII. *Inrigtingen in verband staande met de uitoefening van handel en andere bedrijven.*

De ijk bragt op f 1411.46.

In zeven gemeenten bestaat nog de broodzetting.

Kanaal, uit het Oranje-Kanaal, door verlenging van den N.-Oostelijken zijtak in het Odoornerveen, naar de veenen van Weerdinge, ten einde deze, benevens de veenen van Emmen en Westenesch en van Roswinkel, als ook een gedeelte van Valthe en Exlo langs het Oranje-Kanaal, en vervolgens langs de Drentsche hoofdvaart af te voeren.

Om bovengenoemd kanaal — eigenlijk een drietal kanalen — te doen graven, zijn er door den heer *Lokker*, hoofdopzigter van 't Oranjekanaal, vier contracten gesloten met de marktgenooten van Weerdinge, Roswinkel, Valthe en Odoorn — contracten, die aan den heer *Hiddingh* zijn overgedragen.

De veenen, waarvan in dezen sprake is, hebben eene oppervlakte van ongeveer *zeven duizend* bunders.

Hunne diepte is gemiddeld ruim 3 ellen.

Zij kunnen dus opleveren ruim *twee millioen* dagwerken turf.

Die turf heeft eene waarde van minstens *zestig millioen* gulden.

Afgevoerd langs de Drentsche hoofdvaart, zou zij aan deze opleveren *twee millioen* gulden aan *afvaarts*-geld.

En welke som zou aan *opvaarts*-geld betaald worden van schepen, die hout, steen, mest en andere producten naar de veenstreken bragten?

Die thans het Oosten en Zuid-Oosten van Drenthe slechts met een vlugtig oog beschouwt, verkrijgt eenig denkbeeld van Drenthe's toekomst.

Tot het uitvoeren van dit kolossale en voorzeker voor geheel Drenthe hoogst belangrijke plan, vraagt de heer *Hiddingh* eene subsidie uit de Provinciale Kas, in de hoop, ja in 't vaste vertrouwen, dat het Rijk, het voorbeeld der Provincie zal volgen. Hij wenscht, als wij ons niet bedriegen, dat de som waarvan is gesproken, f 100,000 namelijk, hem in termijnen naar gelang het werk is gevorderd, zal worden uitbetaald, en tevens, dat die subsidie hem worde verleend, met blijkbaar goed vertrouwen op een gelukkig resultaat der onderneming, opdat daardoor het crediet der zaak ook elders gevestigd en het zoo gemakkelijk worde, om de nog ontbrekende aanzienlijke som te vinden. Vergissen wij ons niet, dan zal de heer *Hiddingh*, gesteld dat hij van Provincie en Rijk gezamenlijk twee ton gouds ontving, nog 5 à 6 ton noodig hebben en die tot billijke rente te vinden zal veel moeite hebben.

Wij hopen alzoo, dat de heer *Hiddingh hier* verkrijgt wat hij vraagt. Te 's Hage heeft men thans een toegenegen oor voor alles wat openbare werken betreft en ook de geldmarkt maakt eene spoedige beslissing wenschelijk. Tijd is in dit opzigt ook geld.

Daarenboven — eene verstandige vrijgevigheid zal anderen moed geven, om hunne kennis en hun fortuin te leenen, ten einde het oogenblik te verhaasten, waarin Drenthe worde gezien op dat standpunt, 't welk het eenmaal moet innemen in Nederland.

† **Diever**, 5 Julij. Eene treurige plegtigheid had hier gisteren plaats. Het stoffelijk overschot van een hoogst achtingwaardig ingezeten dezer gemeente, dat van den heer *C. S. A. IJpma*, werd ter laatste rustplaats gebragt. Zeer onverwacht was zijn overlijden, en menigeen, die naauwelijks van zijne ziekte gehoord had, ontving ook al spoedig de mare: *IJpma* is dood! Hij had slechts een ziekbed van vijf dagen en stierf reeds op 33jarigen ouderdom. Veel, zeer veel heeft menig ingezeten der gemeente, vooral onder de arbeidende klasse, in hem verloren, die altijd gereed was, om bij te staan en te helpen, en de traan het oog ontvloten, bij de toespraken van den w.Ed. zeergel. heer *J. Heppener*, Med. Doctor te Dwingelo, en den welEerw. zeergel. heer *C. Boon*, predikant dezer gemeente, was de stomme tolk der stille smart van menig omstander.

Maar meer nog dan velen in deze gemeente, meer nog dan vriend of familie, heeft zij verloren, de bedroefde weduwe, die met hare vijf kindertjes, nu den veelijverigen man en vader nastaren, in wien zij alles, ja! alles verloren hebben.

De asch van den overledene ruste in vrede! maar aan u, edele menschenvrienden! zijn die ongelukkige weduwe en haar vijf hulpbehoevende kinderen aanbevolen.

† **Delfzijl**, 6 Julij. Delfzijl is in vreugde; gisteren en heden en morgen vlagt men algemeen, daar onze vertegenwoordigers der 2de en 1ste Kamer de voordragten hebben aangenomen tot verbetering der scheepvaartkanalen in de provincie Groningen. Juicht en jubelt vrij, Groningers! de vette jaren komen aan.

† **Roderwolde**, 4 Julij. Schrijft men uit Peize en andere plaatsen dat het topgras duur wordt verkocht, ook van hier kan men melden, dat de prijzen op de verkooping van gisteren bedongen, buitengewoon hoog waren, en die van het vorige jaar, door elkander gerekend, met meer dan ⅓ overtreffen. Zelfs de landerijen, waarop zeer weinig was, bragten gemiddeld ⅓ meer op dan in 1862. Men verwacht dan ook algemeen, dat het op de aangekondigde verkoop van Woensdag weder duur zal worden, en stijgen de prijzen nog maar een weinig, dan wordt het dit jaar gelijk aan 1858. Het behoeft naauwelijks vermelding, dat het voor den zoogenaamden keuterboer hoogstbezwarend is.

† **Veenhuizen**, 5 Julij. Sinds eenige dagen is ook hier het turfgraven in de gestichtsveenderijen geëindigd en zijn er dit jaar ruim 700 dagwerken door vreemde turfgravers en ruim 100 dagwerk door verpleegden gegraven. Is het weder bij uitstek gunstig voor het droogen der turf, niet minder gewenscht is het voor den Landbouw. Met den hooibouw is men druk in de weer en gewis, daartoe kan men geen gunstiger weder verlangen. Is de hoeveelheid hooi misschien al niet zoo ruim als verleden jaar, de qualiteit is uitmuntend. Aardappel-velden, hoewel enkele akkers een weinig trouweloos zijn opgekomen, laten niets te wenschen over en beloven een gunstig beschot. Schrijft men elders van een gunstigen stand der rogge- en havervelden, door elkander staan deze producten best en vele akkers staan uitmuntend. Op sommige akkers heeft het rogge-stroo eene lengte van meer dan 2 Ned. ellen, terwijl de aren goed geladen zijn. Velen derzelver tellen 80 à 90 korrels. De paardeboonen staan, volgens getuigenis van landbouwers uit de omstreken van Wildervank enz., hier beter als in die streken, en, volgens eigen waarneming, staan dezelve aanmerkelijk gunstiger dan op de klei. Ook de mangelwortelen en witte kool staan boven wensch. Hebben de bijen het op de klei al goedgemaakt, het gewin is ook hier naar wensch en het weder voor de bijen gunstig.

KERK- en SCHOOLNIEUWS.

— Als blijk van bijzondere toegenegenheid en liefde is onlangs door eenige onbekende Dedemsvaartsche vrienden aan hunnen oudsten leeraar, Ds. *A. Hissink*, eene prachtige pendule ten geschenke gegeven.

— De Kerkeraad van het Hollandsche Veld (classis Meppel) heeft den 26 Junij, om te voorzien in de vacature, voortdurende door het bedanken van den heer *A. F. Simons*, predikant te Ermelo, het navolgende zestal van predikanten geformeerd: de heeren *G. H. Hana* te Veldhuizen in Hannover (Graafschap Bentheim), *L. Tinholt* te Haarlemmermeer, *C. Bolt* te Grollo, *W. G. Stuivinga* te Gieterveen, *C. Clant* te Nichtevegt en *H. Langenberg* te Geldermalsen; en heeft zich, volgens art. 57 van het reglement op de vacaturen, gewend tot het provinciaal kerkbestuur van Drenthe, met verzoek om de approbatie der nominatie van den buitenlandschen predikant *G. H. Hana*, ten einde dezen te beroepen.

† **Ruinerwold**, 6 Julij. Onze geachte herder en leeraar, Ds. *C. P. de Groot*, heeft het beroep naar Veendam aangenomen. Zijn welEerw. vader, Ds. *D. de Groot* van Sneek, maakte dit in de voormiddag-godsdienstoefening aan de gemeente bekend. Velen zijn door dit besluit getroffen, en geen wonder, de gemeente verliest in hem een getrouwen herder en belangstellenden vriend.

INGEZONDEN STUKKEN.

G. vraagt, of de dagen van het examen aan het *stedelijk* Gijmnasium dit jaar ook meer algemeen ter kennis van

Assen's ingez
dringend zul
wonen', en
aan de kwee
nen hoe er c
Zulk een
wezen.
Daartoe ko
te veel en
Gijmnasium i

G. vraagt
subsidiëerde
neen — of d
woont of daa
lijke schoolco
en eindelijk c
bepalen van l
neemt.

Antwo
Gij vraagt:
verzekering k
sioen verzeker
om daarop z
vrouw het vi
een weg open
een pensioen
Belanghebbe
zoo veel mog
eene jaarlijks
len, onder dez
fonds.
De penning
jaarlijks, naa
som te verdeel
het Grootboel
som worde,
wijze zou er
hij, die het
loos doen, me
ministratiekost
G., 6 Julij

Wat de vra
fondsen in ee
het volgende d
Geen tweede
schappij is er
zoo groote ui
weduwenfonds
slechte grondsl
Nederland, He
als zeer solie
meest gewens
meerdere zeke
merkelijk hoo
oprigting dade
Voor hen, d
belangrijke pr
vennootschap
heid hunne p
wekelijks te v
onder 't bereik
Coevorden

In het Nede
deel VII, afl.
voor omtrent d
Bij het ruim
diæteticum of
verbetering v
kundigen en l
de aandacht
vestigen op de
dinsche Lever
burg te Leeuv
In den zomer
schen van de
gasthuis ter
mijne bevind
niet mogelijk
therapeutische
het werk te
verkregen, v
mij bepalen
deze soort h
men, zooals
invloed daar
teleurgesteld,
andere en me
laatste onder
hare beteren
de. Het
goed verdrag
en vomitus
veel is zeker
schappen de
waarbij men
enz., behoeft
door geringe
Dorsche-Levert
gerust durf a
het hooge No
dig onderzoe
chemische on
traan.

Assen's ingezetenen zullen worden gebragt, of deze ook dringend zullen genoodigd worden, om dit examen bij te wonen, en of aan de onderscheidene leeraars zoowel als aan de kweekelingen tijd zal worden gegeven, om te toonen hoe er onderwezen wordt en wat er geleerd is.

Zulk een examen behoeft toch geene *harddraverij* te wezen.

Daartoe kost het onderwijs zoowel de stad als de ouders te veel en men moet nu laten zien en hooren wat het Gijmnasium is.

G. vraagt nog, of er ook *publiek* examen is op de *gesubsidiëerde* dag- en kostschool voor meisjes alhier. Des neen — of dan het bestuur der stad dit examen ook bijwoont of daartoe een paar leden benoemt. Of de plaatselijke schoolcommissie ook kennis draagt van dat examen en eindelijk of het bestuur der stad gekend wordt in het bepalen van het tijdstip waarop de vacantie een aanvang neemt.

Iemand, wiens spreuk is: goed toezigt op alles, wat gedaan of gesteund wordt door het geld der burgerij, en die nog eens weer spreken zal, als de examens zijn afgeloopen.

Antwoord aan D. te F.!

Gij vraagt: »Bij welk solied vennootschap of levensverzekering kan men zijne toekomende weduwe een pensioen verzekeren?" Ik geloof, dat het zeer moeijelijk is om daarop zoo te antwoorden, als uwe liefde voor uwe vrouw het vraagt. Er is, naar mijne zienswijze, maar een weg open voor weinig geld, zijne toekomstige weduwe een pensioen te verzekeren.

Belanghebbenden, in Drenthe woonachtig, zoeken zich, zoo veel mogelijk, onderling te ve vereenigen, om door eene jaarlijksche bijdrage van f 10 een fonds daar te stellen, onder deze of gene benaming, bv. *Drentsch Weduwenfonds.*

De penningmeester of welken naam hij ook drage, zoeke jaarlijks, naar het aantal weduwen, de bijeengebragte som te verdeelen. Houdt hij iets over, hij brenge het op het Grootboek over, komt hij te kort, bovengenoemde som worde, naar er behoefte is, vermeerderd. Op deze wijze zou er veel goeds tot stand kunnen worden gebragt. Hij, die het fonds bestuurt en regelt, moet het belangeloos doen, men geve hem alleen correspondentie- en administratiekosten terug.

G., 6 Julij 1863. B. C.

Wat de vraag omtrent soliede en goedkoope weduwenfondsen in een vorig no. dezer Courant aangaat, moge het volgende dienen:

Geen tweede weduwenfonds of levensverzekeringmaatschappij is er aan te wijzen, die bij zulk lage premiën, zoo groote uitkomsten belooft, als het thans ontbondene weduwenfonds van *te Winkel* en *Rietveld*, tenzij op even slechte grondslagen berustende. Levensverzekeringen als: Nederland, Holland, de Hollandsche Societeit, enz. zijn als zeer soliede bekend, en bieden den deelnemers de meest gewenschte zekerheid. Naar gelang echter dier meerdere zekerheid, zijn ook de jaarlijksche premiën aanmerkelijk hooger. Al die maatschappijen zijn bij hunne oprigting dadelijk Koninklijk goedgekeurd.

Voor hen, die zich bezwaard mogten vinden, de nog al belangrijke premiën in eens te betalen, bestaat bij de vennootschap »Holland" met dezelfde zekerheid, gelegenheid hunne premiën driemaandelijks, maandelijks of zelfs wekelijks te voldoen, waardoor vooral deze vennootschap onder 't bereik des burgerstands valt.

Coevorden.

In het Nederlandsch Tijdschrift voor Geneeskundigen, deel VII, afl. Junij, bl. 367, komt de volgende beoordeeling voor omtrent de Lofodinsche Levertraan:

Bij het ruim gebruik, dat nog steeds van Levertraan als diæteticum of als geneesmiddel gemaakt wordt, moet elke verbetering van smaak, geur en kleur daarvan geneeskundigen en lijders welkom zijn. Het is daarom, dat ik de aandacht van H.H. Geneeskundigen meen te moeten vestigen op de Levertraan, die onder den naam van Lofodinsche Levertraan, door den heer *Draisma van Valkenburg* te Leeuwarden onlangs in den handel gebragt werd. In den zomer van het vorige jaar zond Z.Ed. mij 25 fleschen van deze traan, met verzoek, die in het Buitengasthuis ter proefneming te willen aanwenden en hem mijne bevinding daaromtrent mede te deelen. Daar het niet mogelijk is een vergelijkend onderzoek omtrent de therapeutische waarde van verschillende traansoorten in het werk te stellen, of de resultaten, bij hare aanwending verkregen, vergelijkenderwijze te beschouwen, moest ik mij bepalen tot het waarnemen van de waarde, welke deze soort heeft voor de voeding in die gevallen, waar men, zooals bij scrophulose en syphilis, een gunstigen invloed daarvan verwacht. In dit opzigt werd ik niet teleurgesteld, daar deze traansoort even goed voldeed als andere en meer bepaald de hier gebruikte soort. Van de laatste onderscheidt ze zich evenwel zeer gunstig door hare beteren smaak, aangename kleur en weinig merkbare geur. Of het daaraan was toe te schrijven, dat zij ook goed verdragen werd, waar de andere soort tot nausea en vomitus aanleiding gaf, laat ik in het midden. Zoo veel is zeker, dat het bij gelijke therapeutische eigenschappen de voorkeur verdient, eene traan aan te wenden, waarbij men geene additiën, als creosoot of aq. Lauroc enz., behoeft, en dat ik daarom deze soort, die zich ook door geringeren prijs aanbeveelt, boven den gezuiverden Dorche-Levertraan van Dr. *de Jongh*, aan mijne Collega's gerust durf aanbevelen. De naam is afkomstig van het in het hooge Noorden gelegen eiland Lofodin. Het scheikundig onderzoek door dr. *J. W. Gunning* waarborgt de chemische overeenstemming met de blanke Berger-Levertraan.

Dr. G. D. L. Huet.

Men verneemt, dat in de gemeente de Wijk twee der drie aftredende leden van den Raad, met name *J. G. Oosterwijk* en *H. G. Broekhuizen*, bij de aanstaande verkiezing niet weder in aanmerking wenschen te komen, en dat sommige kiezers hunne plaatsen wenschen te doen vervullen door *T. S. Haalweide* te de Wijk en *R. R. Everts* te Koekange.

Advertentien.

Bevallen van eene Dochter J. G. Pet—Jonquière.
Hoogeveen, 8 Julij 1863.

Heden trof mij de gevoeligste slag mijns levens, door het afsterven van mijnen dierbaren Echtgenoot, den Heer C. S. A. IJPMA, in leven *Heel- en Verloskundige*, in den ouderdom van 33 jaren, na eene ziekte van slechts 5 dagen, mij nalatende 5 kinderen, te jong, om hun verlies te beseffen.

Diever, 1 Julij 1863.

P. F. C. HATZMAN,
Wed. IJPMA.

Heden overleed tot mijne diepe droefheid, in den ouderdom van bijna 41 jaren, mijn Echtgenoot J. A. REINDERS.

Noordhorn, 3 Julij 1863.

J. E. J. REINDERS—BINDERVOET.

Eenige kennisgeving.

Heden overleed alhier mijn hartelijk geliefde echtgenoot, de Heer Mr. GUSTAAF WILLEM VAN DER FELTZ, *Advocaat* bij het Provinciaal Geregtshof van Drenthe, in den ouderdom van bijna 46 jaren.

Dwingelo, 4 Julij 1863.

A. PARELDS,
Wed. Mr. G. W. VAN DER FELTZ.

Eenige kennisgeving.

In de BOEKDRUKKERIJ van

VAN GORCUM EN COMP.,

aan den Brink te Assen,

kan dadelijk nog een **LETTERZETTER-DRUKKER werk** bekomen, terwijl er voor een **JONGELING**, boven 12 jaren oud, gelegenheid bestaat, om in de **BINDERIJ** opgeleid te worden. Brieven franco.

Wordt gevraagd,

met 1e. Augustus, te Assen, in een fatsoenlijk gezin met twee kinderen, waarvan het oudste ruim twee jaar is, eene **JUFFROUW**, uit den beschaafden burgerstand. Vereischten zijn goed humeur, niet beneden de 20 jaren, met kinderen kunnende omgaan, goed de drooge wasch behandelen en verder de vrouw des huizes behulpzaam zijn; op goede behandeling kan men rekenen. Aanbiedingen *franco*, onder letters **B. C.**, bij H. MEFFERT, Boekhandelaar te Assen.

't Vrijwillige VERGELIJKEND EXAMEN voor de **NATUURKUNDE**, Sept. 72 bepaald, is *Zaturd. 8 Aug.* e.k. Aangifte vóór 20 Julij.

d'Inspect.
NASSAU.

KUNSTHANDEL!

De ondergeteekende berigt bij dezen, dat hij op de zaal van de Wed. OOSTERGETEL *deze week* is uitgepakt met eene **prachtige collectie fijne PLATEN, SCHILDERIJEN, LIJSTEN, PHOTOGRAPHIE-ALBUMS**, enz., enz.

Hopende met vele bezoeken te worden vereerd, mij tevens minzaam aanbevelende.

J. C. CRAMWINCKEL,
Kunsthandel en Lijstenfabriek,
Groningen.

De ondergeteekende heeft de eer, aan zijne Stad- en Gewestgenooten te berigten, dat hij heeft **geopend** een

WINKEL IN FRUITEN,

ZOUTEVISCH, HARING, ZALM, enz., en beveelt zich beleefdelijk aan tot het leveren van genoemde ARTIKELEN en wat verder tot een compleeten FRUITWINKEL behoort.

P. DIRKS,
Woudstraat—Meppel.

TE KOOP:

Eene **OVERDEKTE JAAGSCHUIT**, groot 13 tonnen. Te bevragen bij G. DRENT aan de Lage-veensche Wijke, gemeente Zuidwolde.

Er wordt nabij de Markt te Assen

TE KOOP GEVRAAGD:

Een **HUIS** met 2 of 3 KAMERS, KEUKEN en een ACHTERHUIS en TUIN. Op 't ACHTERHUIS zal voornamelijk gelet worden, alsmede op 't VOORHUIS.

't Eerste moet dienen voor een **Scheikundig Laboratorium** en 't VOORHUIS voor eene **Apotheek**.

Hiertoe genegen zijnde worden verzocht op te geven den prijs, onder letter **F**, franco aan den UITGEVER dezer.

MIDDENMARKT TE NORG.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente Norg, brengen ter algemeene kennis, dat met goedkeuring van Heeren Gedeputeerde Staten, jaarlijksch een

DERDE OF MIDDENMARKT

zal worden gehouden te **NORG**, op den **LAATSTEN DINGSDAG DER MAAND JULIJ**, dit jaar invallende op den **28 JULIJ e.k.**

H.H. REDACTEUREN VAN ALMANAKKEN worden uitgenoodigd dezen Marktdag voor het vervolg in dezelve te willen opnemen.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
L. HOMAN, Burgemeester.
E. EGBERTS, Wethouder I. S.

Uit de hand te koop:

Twee **BOERENBEHUIZINGEN**, staande en gelegen nabij het dorp **Rolde**, bij No. 1. **4** dagwerk best **GROENLAND**, benevens 10 Mud extra best **BOUWLAND**; en bij No. 2. **3** dagwerk best **GROENLAND** en 8 mud extra best **BOUWLAND**; des verkiezende kan ook alles in één koop worden gekocht; 2/3 der koopsom kan bij den kooper tegen billijke rente op 1e HYPOTHEEK blijven berusten.

Te aanvaarden den 1 Mei 1864.

Gegadigden vervoegen zich in persoon of met gefrankeerde brieven bij den eigenaar B. VAN BOS te Rolde.

Voorloopig berigt.

In den loop dezer maand, op nader te bepalen tijd en plaats, zullen door den ondergeteekende publiek worden verkocht:

1o. Een **HUIS** met groote **SCHUUR** en daarachter gelegen **TUIN**, groot te zamen 14 roeden, 90 ellen, staande aan de hoofdstraat in 't midden van Borger, bevattende het HUIS *zeven* zoo groote als kleine BOVEN- en BENEDENVERTREKKEN, en is zeer geschikt tot het **uitoefenen** van een **LOGEMENT** of eenige andere affaire.

2o. Verscheidene stukken **GROENLAND** en **BOUWLAND**, mede te Borger gelegen; —

alles toebehoorende aan en bewoond en gebruikt door de Wed. en Erven van J. CHRISTOFFERS te Borger.

Borger, 4 Julij 1863.

J. HEPPENER.

Op Woensdag den 15 Julij 1863, zal, aan het 2de Gesticht te Veenhuizen, **in perceelen** worden

uitbesteed:

De levering voor de Gestichten aldaar van 8000 pond DRENTSCHE WOL, op de voorwaarden, welke te Meppel in het HEEREN-LOGEMENT, — te Assen in het *WAPEN VAN DRENTHE*, — te Hoogeveen bij VAN TRAPPEN, — te Coevorden in de *KOPPEL PAARDEN*, als ook aan opgemeld Gesticht ter lezing liggen.

De Directeur der Gestichten te Ommerschans en Veenhuizen,
J. VAN KONIJNENBURG, C.z.

Aanbesteding

van eene nieuwe SCHOOL te Assen, gemeente Ruinen, met bijlevering van MATERIALEN, op **ZATURDAG den 18 Julij e.k.**, ten GEMEENTEHUIZE te Ruinen.

't BESTEK ligt ter visie te Hoogeveen, ten huize van de Wed. A. LUINGE, te Meppel in 't Logement DE BONTE KOE en in 't GEMEENTEHUIS te Ruinen, waar tevens de TEEKENING voorhanden is.

Aanbesteding.

'tGEMEENTEBESTUUR van Sleen, zal op Vrijdag den 17 Julij a.s., voormiddags elf uur, in het GEMEENTEHUIS, ***bij inschrijving en opbod***, publiek **AANBESTEDEN**:

Het vergrooten der ONDERWIJZERSWONING te Schoonoord, met bijlevering van MATERIALEN.

Het BESTEK en de TEEKENING liggen van heden af ter inzage ten GEMEENTEHUIZE te Sleen. Inlichtingen zijn te bekomen bij G. J. BOSWINKEL te Schoonoord.

HERINNERING.

Tengevolge de ontbinding der firma VAN GORCUM EN COMP., in een vorig nommer dezer Courant vermeld, berigt de ondergeteekende, dat hij de ***BOEKDRUKKERIJ*** en ***BOEKBINDERIJ***, benevens de ***BOEK-*** en ***PAPIERHANDEL*** van af 1e Julij l.l. heeft **voortgezet**; zich in de attentie van zijne geëerde Stad- en Gewestgenooten beleefdelijk aanbevelende tot het ***leveren van alles wat tot dat vak behoort***, **GOED EN GOEDKOOP**.

Assen, 3 Julij 1863. C. VAN GORCUM BRAAKSMA.

LOFODINSCHE LEVERTRAAN,

VAN

S. DRAISMA VAN VALKENBURG,

Apotheker te Leeuwarden.

Deze **LEVERTRAAN**, GENEES- en SCHEIKUNDIG onderzocht en aanbevolen, door:

Prof. L. C. VAN GOUDOEVER, *Hoogleeraar in de Geneeskunde aan de Hoogeschool te Utrecht*,

Dr. G. D. L. HUET, *Eerste Geneesheer aan het Buiten Gasthuis te Amsterdam*,

Dr. J. W. GUNNING, *Lector in de Scheikunde aan de Hoogeschool te Utrecht*, en

Dr. R. S. TJADEN MODDERMAN, *Adsistent aan het Scheikundig Laboratorium te Leiden*,

is à 80 cts. de heele en 40 cents de halve flesch

verkrijgbaar gesteld te ***Assen*** bij den Heer ***J. A. STEENMEIJER***
en voorts bij de onderstaande HH. Depôthouders:

Achlum, Joost de Vries.
Akkrum, K. B. Hielkema.
Alkmaar, S. Blom S.Hzn.
Almelo, B. Boom.
Amsterdam, Nienaber en Kisjes.
„ B. N. van Olde.
„ J. Scalonge en zoon.
Anjum, W. L. Hofstra.
Appingedam, T. E. Wiersum.
Arnhem, T. M. Otterbein en zoon.
Balk, R. W. ten Brink.
Bergum, Wed. B. Jager.
Bergen op Zoom, P. F. Appelboom.
Berlikum, K. L. Quarrée.
Beverwijk, D. Mijsberg.
Breukelen, J. B. M. Kock.
Brielle, C. Biemond.
Bolsward, K. Canter Visscher.
Dalen, bij Coevorden, H. Reimers.
Dedemsvaart, P. Eekma.
Delft, D. H. van Rossum.
Delftshaven, J. H. D. Koch.
Deventer, A. S. van der Moer.
Dirksland, D. de Vries.
Doetinchem, F. H. Rensen.
Doesborgh, G. W. Caudri en zoon.
Dokkum, G. F. Gorter.
Dordrecht, G. J. v. Rijsoort v. Meurs en zoon.
Dragten, S. J. Zijlstra.
Dronrijp, G. L. Veltman.
Eindhoven, A. H. van Bon.
Ferwerd, J. S. Brouwer.
Franeker, Mej. C. C. Bekker.
Goes, P. A. Hochart, zoon.
Gorinchem, J. A. Opherst.
Gorredijk, S. G. Zwart.
Gouda, Wed. G. K. van der Wal.
Grave, J. H. R. van Roer.
's Gravenhage, F. N. J. Singels.
„ J. Duparc.
Groningen, J. H. Kuilenberg.
Grouw, S. Wartena.
Haarlem, C. G. Loomeijer.
Hallum, Æ. M. Broekens.
Hardegarijp, G. Dijkstra.
Harderwijk, E. J. Fijn van Draat.
Harlingen, K. N. Sickens.
Hattem, W. H. C. Hoog.
Heerenveen, Wed. N. Dornseiffen.
Helder, H. Mackaij.
Hellendoorn, H. J. v. d. Berg.
Hellevoetsluis, J. H. Bruch.
's Hertogenbosch, L. J. H. v. d. Bogaert.
Hoogeveen, C. H. Radijs.
Hoogezand, F. Alons.
Hoorn, H. van Waesberge.
Hulst, J. W. Verbeek Vrolijk.
Irnsum, T. T. Oosterwal.
Joure, G. A. Oosterbaan.
Kampen, J. van Beverwijk.
Koevorden, C. J. v. d. Scheer.
Koog aan de Zaan, H. ten Harmsen v. d. Beek.
Leeuwarden, S. Draisma van Valkenburg.
Lekkerkerk, W. v. d. Voet.
Lemmer, C. Scholsman.
Leijden, N. K. Swemer.
„ I. H. Wijnstroom.
Loppersum, Lucas Nieveen.
Maassluis, A. S. Tischauer.
Maastricht, Victor van Helden.
Makkum, Jan Posthuma.
Menaldum, S. K. Bartlema.
Meppel, Erven J. G. van Loenen.
Middelburg, A. A. Nonhebel.
Minnertsga, L. IJ. Brouwer.
Noordwijk binnen, D. Langeveld Tz.
Nijkerk, I. F. de Rook.
Nijmegen, P. H. J. Geerligs.
O. Pekela, A. J. C. Bakker.
Oosterhout bij Breda, P. J. Aersen.
Oosterwolde, A. C. Faber.
Oudewater, van der Wal.
Oudkerk, E. F. van Dijk.
Rauwerd, D. D. Valkema.
Rhenen, D. F. Sandbrink.
Rinsumageest, P. F. Reintjema.
Rotterdam, H. I. de Richemont.
„ H. W. Prillevitz JCzn.
Rozendaal, F. X. Kruger.
Sappemeer, H. K. Dijkhuis.
Schiedam, B. Maltha Gzn.
Schoonoord, G. Nijstadt.
Sliedrecht, H. A. Meijer Hzn.
Sneek, L. Steensma.
Stads-Kanaal, H. R. Bronsema.
Steenwijk, Schurink en ten Brink.
St. Anna Parochie, A. Vlaskamp.
St. Jacobi Parochie, J. J. Kramer.
Stiens, J. M. Tent.
Sluis in Zeeland, W. P. V. Hennequin.
Texel, J. J. Knap Jr.
Tiel, M. L. Post.
Tilburg, de Kanter van den Heuvel.
Uithuizen, J. Schuurman Nieveen.
Utrecht, R. Mijsberg.
„ de Graaf.
Veendam, C. J. Polak.
Vlaardingen, C. E. N. Höchel.
Voorst, J. J. Wijers.
Wageningen, M. en H. Holtus.
Warga, U. Boonstra.
Weesp, J. W. Vos.
Wirdum, W. Heliema.
Wolvega, P. B. v. d. Sloot.
Workum, J. Meijer.
Wormerveer, C. J. Brok.
Woudsend, R. C. Wielsma.
Wijhe, G. B. Elfrink.
Wijk bij Duurstede, J. J. A. Verbeek.
Zaandam, H. Schott.
Zalt-Bommel, P. G. van Anrooij.
Zevenaar, J. H. Thuis.
Zevenhuizen, bij Rotterdam, A. Prins.
Zuidhorn, J. Koopman.
Zutphen, G. L. Tjeenk Willink.
Zwolle, P. Brandt.

Bij iedere flesch is een berigt gevoegd, inhoudende, behalve uittreksel uit de **analyse**, copij van de **authentieke Certificaten**.

Armen-inrigtingen en liefdadige gestichten betalen inkoopprijs.

AANVRAGEN OM DEPOTS FRANCO.

BURGERLIJKE STAND

SMILDE van 28 Junij—4 Julij. Gehuwd: geene. — Bevallen: H. de Vries, geb. Otten, van z.; A. Mulders, geb. Wever, van d. — Overleden: Trijntje Huizinga, 5 mnd.; Gerhardus Lubbertus Jonkman, 5 maanden.

HOOGEVEEN van 29 Junij—5 Julij. Ondertrouwd: geene. — Gehuwd: Pieter Snippe en Hendrikje Kat. — Bevallen: Gepke van der Wijk, geb. Wijma, van d.; Trijntje Mol, geb. Metselaar, van z.; Grietje Nijenhuis, geb. Mandemaker, van z.; Albertien Lichtendonk, geb. Martens, van d.; Jeannette Gabriëlle Pet, geb Jonquière, van d. — Overleden: Jan Mande, 3 mnd.; Geertien van der Weijde, wed. J. R. Kreeft, 67 j. en 10 mnd.; Roelofje Voerman, 1 mnd.; Jan Klinkien, echtgen. van G. M. Poelman, 30 j., overleden te Staphorst; Jantje Middelveld, echtgen. van Geert Mersman, 35 j. en 8 maanden.

EELDE van 1—30 Junij. Ondertrouwd: Jan Bekkering en Hillechien Steunebrink; Albert Hoenderken en Mettien Ubels. — Gehuwd: geene. — Geboren: Albertus, zoon van Jacob Steunebrink en Annechien Bonder; Reinder Cluiving, zoon van Jannes Hoenderken en Aaltien Kluivingh; Reinder, zoon van Lucas Heling Hajema en Reina Smit. — Overleden: Reinder Cluiving Hoenderken, oud 5 dagen; Herman Christiaan van Hall, oud 8 m. en zeven dagen, wonende te Leiden.

PEIZE van 1 Junij—1 Julij. Geboren: Wietse, zoon van S. Postema en A. Wekema; Abel, zoon van Roelf Luinge en Bouwina Gelmers; Jan, zoon van Hendr. Nienhuis en Jacobje Been. — Ondertrouwd: Hindrik Ottens en Roelefien Buring. — Getrouwd: geene. — Overleden: Kornelis Ottens, 16 weken; Wietse Postema, 1 uur; Hendrik Veltkamp, w., 78 jaren; Grijtien Bouwkamp, 73 j., geb. aan B. de Rink.

ROLDE van 1—30 Junij. Gehuwd: geene. — Geboren: Jan, z. van J. Mol en Margje Vlieghuis, te Rolde; Johannes, z. van W. Oldenhuizing en A. Ottens, te Schoonloo. — Overleden: Harm Bartels, echtgen. van A. Weersing, te Amen, 53 j.; Lucas Bruins, zoon van T. Bruins en A. Heuker, te Grollo, 17 maanden; Margien Holtman, echtgen. van Koop Koops, te Grollo, 40 jaren; Willemtje Eiten, d. van G. J. Eiten en T. Marring, 12 j.

GASSELTE van 20 Junij—3 Julij. Geboren: Willem, zoon van Jan Kruit en Aagtje Springer; Lammechien, d. van Lammert Kuil en Grietje Klaassens; Frouwina, d. van Gerin Pot en Marchien Lever; Berend, zoon van Albert Eefting en Grietje Marissen. — Gehuwd: Lukas Wolters, van Drouwenermond, met Trientje Bas van Gasselterboerveenschemond. — Overleden: Hillechien Frieling bijna 19 jaren, d. van Hendrik Frieling en Willemtien Harms.

ZUIDWOLDE van 1—30 Junij. Gehuwd: Jan van Egten en Geesien Bouwknegt; Willem Rekers en Jantje Reins. — Geboren: Hendrik, z. v. R. Lunenborg en J. Moes; Wolter, z. v. H Drog en J. Linde; Hilligje, d. v. W. Slont en S. Hopster; Aaltje, d. v. G. Haar en G. Kreuzen; Roelof, z. v. J. van Goor en B. Krul; Roelof, z. v. F. Nolde en H. Veeningen; Willemtje, d. v. H. Scheiuit en G. van Goor; Femmigje, d. v. A. Zomer en B. Winters; Geert, z. v. B. v. der Haar en R. Smit; Lute, z. v. I. Klaver en J. Ringenier. — Overleden: Sent Bakker, 3 w.; Ja. Bloemberg, $1^1/_2$ j.; Femmigje Noordhuis, echtgen. van Geert Jonkman, 34 j.; Femmigje Arends Bos, echtgen. van Jochem Harmes Broerstra, 46 j.; Abertje Drent, 2 j. en 8 m.; Roelof Oosterhof 5 w.; Jan Brands, $14^1/_2$ j.; Hendrik de Goede, echtgen. van Hendrika Pierik, oud ruim 42 jaren.

EMMEN van 1—31 Mei. Ondertrouwd: H. Weerman en R. Alberts; G. Everts en J. Lipman; G. Jeurink en W. Wijgers; (Nijmeijers en J. Ties; H. Sikken en T. Horring; J. Arends en (Veltrop; G. Krikke en E. Bening; L. A. Kijfkogel en A. J. Wadders. — Gehuwd: E. Grootjans en H. Kamps, beide van Emmen; A. Nijboer, van Nieuw-Amsterdam, met Z. Seigers, van Schoonbeek; W. Hanekamp, weduwen. van G. Schot, van Roswinkel met A. Jansen, van Emmen; K. Kappe, van Noordbarge, en B. Zomermaand, van Emmen; H. Smilde en F. Nijboer, beide (Maten; G. Nijhof en A. Betting, beide te Noordbarge; H. Rijfkogel, weduwen. van W. L. Andrea, en J. C. ten Cate, beide van Emmen; R. Lanting, van Emmen, en H. Been, van Noordbarge K. Kruize en G. de Boer, beide te Weerdinge; H. Weerman, van Noordbarge, en H. Alberts, van Zuidbarge; G. Scheper, van Vastenow, en A. Breider, van Drouwenderveen; G. Everts, van Noordbarge, en J. Lipman, van Weerdinge. — Geboren Harm, z. van A. Bloeming en G. Twiest, te Roswinkel; Jans, (van G. Engberts, te Emmen; Gerrit, z. van W. Kamping en (Klaassen, te Vastenow; Anna Gesina, d. v. J. K. Heine en (Damhuis, te Weerdingermarkte; Evert, z. van H. Everts en (Derks, te Noordbarge; Jan, z. v. A. Schirring, en A. Joling, (Emmen; Johannes Gerhardus, z. van E. T. Bos, te Maten; Roelof, z. van D. Brink en G. Kamerling, te Roswinkel; Hiske, (van F. Wijnhold en A. Kuipers, te Roswinkel; Jakobus Henderkus, z. van B. R. Dammerman en A. W. H. Giesolf, te Zuidbarge; Grietje, d. v. E. Beugeling en G. Geerlings, te Westenesch; Berendina, d. van G. Haasken en A. Strating, te Noordbarge. — Overleden: G. Post, vrl., 1 j., van Nieuw-Amsterdam G. Hemmen, weduwe van J. Kuipers, 76 j., van de Maten; (K. Femer, vrl., 9 j., van Emmen; W. Middelveen, echtgenoot A. Brookman, van Vastenow; J. Nijenhuizing, ongeh., ml., 6 j., van Westen-Esch; R. Brink, ml., 2 dagen, van Roswinkel.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 3 Julij.

TARWE. Geringe Poolsche bij partij lager afgegeven, overigens onveranderd; 130 pd. witbonte Pools. f 343; 129 pd. oude bonte dito f 320; 127 pd. roodb. dito f 285 bij partij.

ROGGE iets lager afgegeven met redelijken handel; 124 pd. oude Pruiss. f 231; 122 pd. nieuwe dito f 209 van boord; 121 pd. Galatz f 214; 120 pd. dito f 210 van boord; 118 pond dito f 200 bij partij; per 2100 kilo Taganrog f 203 van boord. Op levering per 2100 kilo iets flaauwer; Julij f 191; Oct. f 198, 19[illegible] 198.

KOOLZAAD 1 p. vl. lager; Japansch 58 p. vl.; op 9 v. olie i[illegible] 73 p. vl.

LIJNZAAD zonder handel.

RAAPOLIE dadelijk met zeer genegen verkoopers merkelijk lager afgegeven, op levering slap; op 6/w. f $46^1/_4$; vlieg. f 45 najaar f $41^1/_2$, $^1/_4$; 1o. Mei f $42^3/_8$.

LIJNOLIE dadelijk en op levering flaauw; op 6/w. f $47^1/_4$; vlieg. f 46; najaar f 43.

HENNEPOLIE op 6/w. f $47^3/_4$; vlieg. f $46^1/_2$.

PETROLEUM f 35 a f 00 per 100 kilo in Kons.

RAAPKOEKEN f 74 a f 76.

LIJNKOEKEN f $9^1/_2$ a f 13.

SCHIEDAM, 3 Julij. Moutwijn f $11^3/_4$. Jenever f $17^1/_[illegible]$ Amst. proef f $18^1/_2$.

PRIJSCOURANT DER EFFECTEN.

AMSTERDAM. — 1863.

	pCt.	3 Julij.	4 Julij.
Nederl.			
Werk. Sch.	$2^1/_2$	$63^{11}/_{16}$	$63^7/_8$
dito	3	$76^1/_4$	$76^3/_8$
dito	4	$99^7/_8$	$99^7/_8$
Amort.Syn.	$3^1/_2$		
Handelm.	$4^1/_2$	$147^3/_4$	$147^7/_8$
O.I.Leening	4	$99^7/_8$	$99^7/_8$
Aand.H.Spw.		106	106
ditoRijnsp.	$4^1/_2$		
Ned. Bank		180	180
Rusland.			
Obl. Hope	5	102	$102^1/_2$
Ct. 1831/33	5	$86^1/_4$	$86^1/_4$
dito 1840	4	$78^3/_4$	$78^7/_8$
Or.2e3e4eL.	4	$79^1/_8$	$79^3/_{16}$
Cert.5e L.	4		
dito5eSerie	5	$84^1/_2$	$84^1/_2$
d.1855 6eS.	5	$90^1/_4$	$90^1/_4$
ditovanAss.	6	$55^3/_4$	$55^3/_4$

	pCt.	3 Julij.	4 Julij.
Polen.			
Aand. fl. 500		$159^1/_2$	$159^1/_{[illegible]}$
Obligatien	4		
Spanje.			
Obligatien	2	$48^5/_8$	$48^{13}/_{[illegible]}$
Obligatien	3	$54^1/_2$	$54^3/_{[illegible]}$
Binnenl.	3	$51^9/_{16}$	$51^5/_{[illegible]}$
Amortisable		$33^5/_8$	
Bew. Coup.		$12^5/_8$	
Oostenr.			
Obl. Goll	5		
dito	4		
Obl. Metall.	5	$64^3/_8$	$64^1/_2$
Ob.RenteA.	5	$85^1/_8$	$85^1/_{[illegible]}$
Obl.Nation.	5	$68^{11}/_{16}$	$68^{13}/_{[illegible]}$
Obl. Metall.	$2^1/_2$	33	33
Belgie.			
Certificaten	$4^1/_2$		
Rothschild	$2^1/_2$	$57^5/_8$	
Portugal.			
Obligatien	3	$47^5/_8$	$47^{11}/_{[illegible]}$

3 Julij.

Bij weinig affaire leverde de markt heden zoo voor Nationale als buitenlandsche fondsen weinig bijzonders op alleen waren van laatstgenoemde Oostenrijksche en Russische fondsen iets williger.

4 Julij.

Bij weinig handel leverde de markt heden op nieuw weinig bijzonders op.

Gedrukt bij GRATAMA te Assen.

BIJBLAD, behoorende tot de Provinciale Drentsche en Asser Courant van Dingsdag 7 Julij 1863.

UITTREKSEL *uit het* **Verslag** *van Gedeputeerde Staten aan de Staten der Provincie Drenthe, in hunne zomervergadering van Julij 1863, over den toestand der Provincie in* 1862.

I. Bevolking.

Op 31 December ll. bedroeg de bevolking van Drenthe 52023 mannen en 48483 vrouwen, te zamen 100,506 personen.

De vermeerdering der bevolking was 1 op omtrent 59 zielen, dus grooter dan in 1861, toen zij 1 op ruim 70 bedroeg. De reden van dit verschil ligt in de meerdere aanwinst door vestiging dan in 1861. Terwijl in dat jaar de bevolking door meerdere vestiging dan vertrek, aanwies met 284, bedroeg die vermeerdering in het laatstverloopen jaar 736.

De grootste vermeerdering had plaats in de volgende gemeenten: Beilen, Odoorn, Sleen, Gasselte, Norg, Gieten, Emmen, Zuidwolde, Vries, Rolde, Borger, Ruinen en Dalen.

Vermindering der bevolking had plaats in de gemeenten Diever, Havelte, Oosterhesselen, Roden, Vledder en Zweelo.

De in onecht geboren kinderen stonden tot de geborenen in 't algemeen, de levenloos aangegevenen medegerekend, als 1 : 25.7, en indien men Norg, waaronder de Rijksgestichten te Veenhuizen liggen, buiten rekening laat, als 1 : 32.2.

In 1860 was die verhouding voor het geheele Rijk in de gemeenten met meer dan 10,000 zielen als 1 : 13.78, in de overigen als 1 : 36.79 en in beide vereenigd als 1 : 24.23.

Er zijn huwelijken gesloten tusschen:

	in 1861.	in 1862.
jongmans en jonge dochters	619	624,
jongmans en weduwen	26	37,
weduwenaars en jonge dochters	78	91,
weduwenaars en weduwen	33	39,
te zamen	756	791.

De gesloten huwelijken stonden tot de bevolking als 1 : 124.9; voor het geheele Rijk was die verhouding in 1860 als 1 : 123.

II. Regeling en bestuur van het provinciaal huishouden.

Gedurende 1862 zijn door Gedeputeerde Staten 78 vergaderingen gehouden.

De dag-agenda over dat jaar bevat 3741 nummers, tegen 3550 voor 1861. Onder deze cijfers zijn niet medegerekend verschillende stukken, die van alle gemeenten ten gevolge van algemeene voorschriften inkomen en die, na verzameld te zijn, in den regel slechts onder één nummer gebragt worden.

Het protocol der vergaderingen bevat 2602 nummers van besluiten.

In 1862 ontving de provinciale archivaris vele aanvragen om stukken en inlichtingen uit het archief, voornamelijk van elders, waardoor eene bijna voortdurende briefwisseling noodig was.

Daardoor is de index op de notulen van het intermediair-administrief bestuur niet veel gevorderd, doch aan den inventaris van stukken naar vermogen voortgewerkt.

Het archief verkeert in een goeden staat.

III. Huishouding der gemeenten.

De verhouding van de kiezers tot de bevolking was voor de kiezers van de leden der Tweede Kamer en der Provinciale Staten als 24 : 1000 en voor die gemeenteraadsleden als 42.7 : 1000.

Bij eerste stemming tot verkiezing van gemeenteraadsleden werden gemiddeld 40.5 en bij herstemming 52.6 geldige stemmen op de 100 kiezers uitgebragt. In 1861 was die verhouding bij eerste stemming 42.7 en bij herstemming 45.5 van de 100.

Sedert geruimen tijd was bij ons de overtuiging gevestigd, dat de jaarwedden van de burgemeesters, secretarissen en gemeenteontvangers niet meer in evenredigheid waren met het werk, dat van hen wordt gevorderd, en de verantwoordelijkheid, die op hen rust.

Wij achtten ons dan ook verpligt, tot eene verhooging te besluiten, en namen werkelijk den 9 April 1862 een besluit, waarbij wij de jaarwedden van al die ambtenaren (slechts met eene enkele uitzondering) tot een hooger bedrag voorloopig vaststelden.

De gemeenteraden, over die voorloopige vaststelling gehoord, waren in hun gevoelen niet eenstemmig.

Sommige achtten de verhooging voor hunne gemeente billijk, andere meenden, dat de verhooging iets lager diende te zijn, dan door ons voorgesteld was, terwijl weder andere, hoewel de billijkheid der verhooging erkennende, van oordeel waren, dat het rijk die verhooging, voor zooveel de burgemeesters betreft, diende te dragen, wegens de vele werkzaamheden door hen ten behoeve van het Rijk verrigt. Ook waren er besturen, die de verhooging der bezoldigingen niet noodig achtten.

Bij de toezending aan Zijne Excellentie den Minister van Binnenlandsche Zaken van ons besluit van voorloopige vaststelling, deelden wij tevens in originali mede al de ingekomen berigten, die het gevoelen der gehoorde gemeentebesturen uitdrukten.

Reeds vóór die toezending (6 Augustus 1862) had de Minister, die van ons voornemen kennis droeg, ons ter zake de volgende opmerkingen medegedeeld:

»Wat de jaarwedden der burgemeesters betreft, »mag, meen ik, niet uit het oog worden verloren, »dat hunne betrekking tot zekere hoogte als een »eerepost te beschouwen is. De gemeentewet wil, »dat in den regel de burgemeester benoemd worde »uit hen, die in de gemeente gevestigd zijn en dus »reeds een middel van bestaan hebben. Eene »belooning, die den burgemeester in zijn stand »een voldoend bestaan oplevert, behoeft de jaar»wedde alzoo niet te zijn, en de voorrang, aan »het hoofd van het bestuur der gemeente te staan, zal dikwijls meer dan de geldelijke belooning tot »het aannemen der betrekking bewegen. Uit de »menigvuldige adressen, die bij het openvallen »eener burgemeestersbediening worden ingezonden, »blijkt dan ook, dat de betrekking begeerd wordt, »niettegenstaande daaraan geene hooge bezoldiging »is verbonden. Vergelijkt men bovendien de jaar»wedden der burgemeesters en secretarissen in uwe »provincie met die in andere gewesten, dan springt »het in het oog, dat die betrekkingen in uw ge»west niet zoo laag bezoldigd zijn.

»Ik zou dus meenen, dat er geen grond bestaat »voor eene verhooging van jaarwedden, te meer, »daar in het algemeen de vervulling der betrek»kingen van burgemeester en secretaris, bij de »tegenwoordige jaarwedden, geene moeijelijkheden »opgeleverd schijnt te hebben.

»Hierbij komt, dat de Raden veelal, en dikwijls »teregt, tot de verhooging der jaarwedden niet »genegen zijn. Immers het schijnt mij ook toe, »dat het hier niet enkel de vraag is, of het wen»schelijk zou zijn de bedoelde jaarwedden te »verhoogen, maar ook in hoever zoodanige ver»hooging met de financiële krachten der gemeente »overeen te brengen zij, en dan mag, mijns inziens, »niet vergeten worden, dat de gemeenteuitgaven »reeds door de toenemende uitgaven voor het »armwezen en voor het onderwijs, in den laatsten »tijd zeer verhoogd zijn."

Bij onze voordragt antwoordden wij op de hiervoren medegedeelde opmerkingen als volgt:

»Wij zijn met Uwe Excellentie van gevoelen, »dat de gemeentewet wil, dat in den regel de »burgemeester benoemd worde uit hen, die in de »gemeente gevestigd zijn. Wij merken echter op, »dat, in het belang der gemeente, van het voorschrift »der wet kan worden afgeweken, 't geen bij be»noeming van burgemeesters in dit gewest zóó »dikwijls heeft moeten geschieden, dat door dik»werf herhaalde toepassing der uitzondering, de »uitzondering als regel mag worden beschouwd. »De reden daarvan is, dat bij het openvallen eener »burgemeestersbediening, in de gemeente er geene »personen zijn, geschikt tot waarneming dier be»trekking, of zijn er, deze niet gezind zijn, voor »de geringe bezoldiging de betrekking, waaraan »zoovele en verschillende werkzaamheden verbon»den zijn, te bekleeden.

»Dat, naar Uwer Excellentie's beschouwing, de »betrekking van burgemeester een eerepost is en »het voorregt geeft aan het hoofd van het bestuur »der gemeente te staan, kan welligt die weinigen »bewegen, die, bij vereischte bekwaamheid, ge»heel onafhankelijk zijn van de bezoldiging dier »betrekking, — die beschouwing kan van geen »gewigt zijn voor hen, die, van elders benoemd, »buiten de bezoldiging dier betrekking geen middel »van bestaan hebben. Daargelaten nu de vraag, »of de jaarwedde des burgemeesters eene belooning »dient te zijn, die hem in zijn stand een voldoend »bestaan oplevert, meenen wij toch, dat die »jaarwedde eene belooning moet zijn, waarvan hij »kan leven.

»Met het oog hierop, zoomede op de financiële »krachten der gemeenten, hebben wij de jaar»wedden van burgemeesters en secretarissen, zoo»mede die van de gemeenteontvangers, nader »geregeld, en ontveinzen wij niet, althans de »jaarwedden van burgemeesters en secretarissen tot »een hooger bedrag voorloopig te zullen hebben »vastgesteld, had het financiëel bezwaar der ge»meenten ons daarvan niet teruggehouden.

»Wij erkennen, dat de gemeenteuitgaven door »de toenemende uitgaven voor het armwezen en »voor het onderwijs in den laatsten tijd zeer zijn »toegenomen, maar die vermeerdering van uitgaven »mag, naar onze beschouwing, geene reden zijn. »om de jaarwedden dier ambtenaren in verhouding »tot werk en verantwoordelijkheid niet eenigzins »naar billijkheid te regelen."

Wat des Ministers opmerking betrof, dat in vergelijking met andere provinciën de betrekkingen, die het hier geldt, niet laag waren bezoldigd, veroorloofden wij ons te wijzen op het naburig gewest Overijssel, in hetwelk nog pas geleden de jaarwedden over 't algemeen tot hooger bedrag waren geregeld, dan door ons nu voorgesteld.

Zijne Excellentie de Minister deelde ons bij brief van 10 October 1862 mede, dat hij zwarigheid moest maken ons besluit, waarbij wij de jaarwedden in geschil tot een hooger bedrag regelden, aan den Koning ter goedkeuring voor te te dragen. Die brief luidde woordelijk als volgt:

»Ik moet blijven hechten aan de redenen, »vervat in mijne missive van 26 Junij jl. no. 182. »De burgemeester moge in vele gemeenten uwer »provincie niet uit de ingezetenen benoemd zijn, »dit kan het beginsel der wet, dat de betrekking »van burgemeester tot zekere hoogte als eerepost »te beschouwen is, niet wegnemen.

»Dat de gemeenteuitgaven hoog zijn, dit mag »wel op zich zelf geene reden zijn, om de ge»meenteambtenaren niet billijk te beloonen, maar »het zal toch wel zeker zijn, dat, waar die hoo»gere uitgaven den financiëlen toestand der gemeente »onguustig maken, in dien toestand een grond »gelegen is, om niet tot verhooging van jaarwedden »over te gaan. Dat nu de hoogere uitgaven voor »armwezen en onderwijs, waarvan ik in mijne »vorige missive sprak, inderdaad voor de gemeen»ten drukkend zijn, meen ik te mogen aannemen »op grond van de advijzen der in deze gehoorde »gemeenteraden uwer provincie, die zich zich bijna »alle tegen de door u bepaalde verhooging van »jaarwedden verklaard hebben, welke tegenkan»ting van de raden reeds op zich zelve een ernstig »bezwaar tegen de goedkeuring van uw besluit »oplevert. Ik vind dus geene vrijheid, de goed»keuring van uw besluit te bevorderen, te meer »niet, daar door u niet is wedersproken, dat tot nu »toe de vervulling der betrekkingen van burgemees»ter en secretaris van gemeenten in uwe provincie op »de bestaande tractementen geene moeijelijkheid on»dervonden heeft, en door mij ook niet uit het »oog verloren wordt, dat reeds in 1853 die »jaarwedden eene algemeene verhooging onder»gingen.

»Wat betreft uw besluit ten aanzien der jaar»wedden van gemeenteontvangers, ben ik bereid, »eene verhooging dier jaarwedden ter goedkeuring »voor te dragen, eensdeels omdat die at de be»trekking van burgemeester ontleende bedenking »hier niet van toepassing is, maar anderdeels vooral, »omdat die jaarwedden veelal bijzonder laag en in »vele gemeenten de werkzaamheden der ontvan»gers zeer vermeerderd zijn. Ik zie intusschen, »dat die jaarwedden, in vergelijking met het cijfer »in 1853 vastgesteld, bij uw besluit op zeer uit»eenloopende wijze zijn verhoogd, en zou daarom »gaarne de regels wenschen te kennen, bij deze

»herziening door u gevolgd. Deze kennis schijnt »te meer noodig, dewijl de door u vastgestelde »cijfers in vele gemeenten aanmerkelijk verschillen »van hetgeen de gemeentebesturen hebben voorgesteld."

Van de gronden, die ons weerhielden het denkbeeld van Zijne Excellentie den Minister te volgen, namelijk **alleen** de wedden van de gemeente-ontvangers te verhoogen, blijkt uit den inhoud onzer rescriptie van 12 November 1862, luidende als volgt:

»Met leedwezen hebben wij uit Uwer Excellentie's schrijven van 10 October jl. no. 136, 2de »afdeeling, vernomen, dat door u zwarigheid moet »worden gemaakt, ons besluit tot verhooging van »de jaarwedden van burgemeesters en secretarissen »van gemeenten in dit gewest aan Zijne Majesteit »den Koning ter goedkeuring voor te dragen. Met »leedwezen, omdat wij den maatregel in het be»lang der gemeenten en van eene goede dienst»vervulling noodig achtende, dien te nemen, hadden »voorgedragen uit volle overtuiging.

»Moge al de bedoeling van den wetgever ge»weest zijn, de betrekking des burgemeesters tot »zekere hoogte toe een eerepost te doen zijn, die »bedoeling, die zeker alleen gelden kan de inge»zetenen der gemeente, is in de Drentsche ge»meenten niet bereikt, omdat in de meeste een »burgemeester, niet ingezetene, is benoemd.

»Wij kunnen niet beoordeelen, in hoeverre de »vervulling der betrekking van burgemeester en »secretaris op de bestaande tractementen moeije»lijkheden heeft ondervonden, maar dit is zeker, »dat wij niet kunnen toestemmen, dat de vervul»ling heeft plaats gehad zóó, als wij dit in het »belang der gemeenten en van de dienst zouden »hebben gewenscht. Uit hen, die zich genegen »betoonden op de bestaande tractementen de »betrekkingen te aanvaarden, moest eene keuze »worden gedaan; die keus waarborgde nog geens»zins eene goede vervulling. Er worden meest »altijd personen gevonden, die naar betrekkingen »staan, al is derzelver wedde gering.

»Kan al de eer in rekening komen, om de wedde »van den burgemeester als het ware aan te vullen, »de bewijsgrond daaruit geput kan toch, meenen »wij, niet gelden voor den secretaris. Voor hem »zal toch de wedde alleen het loon moeten zijn. »En waar een burgemeester zich beschouwen moet »als tot zekere hoogte tot een eerepost te beklee»den, dan zal hij gewis het min eervolle werk »geheel vragen van den secretaris. Diens stelling »wordt moeijelijker tegenover den burgemeester »als ambtenaar in eere. Des secretaris' wedde is »zeer zeker te gering, als ze van elders geene »aanvulling vindt.

»Hebben wij ons niet kunnen onthouden, dit »weinige nog in het midden te brengen tot ver»dediging van ons besluit, wij wenschen het ook »alleen te doen tot dat einde; wij zullen berusten »in Uwer Excellentie's beslissing.

»Doch moeten de jaarwedden van burgemeester »en secretaris blijven, die ze zijn, wij moeten dan »ook zwarigheid maken die der gemeenteontvan»gers tot hooger bedrag op te voeren, omdat »daardoor alle evenredigheid tusschen de bezoldi»ging van het werk, in die verschillende betrek»kingen te verrigten, zou verloren gaan. Onze »voordragt betrof de drie betrekkingen en had in »het voor ieder vastgesteld cijfer proportie op het »oog; moet die wegvallen, wij moeten dan in »gemoede de geheele voordragt intrekken, en ver»trouwen, dat ons dit door Uwe Excellentie zal »worden ten goede gehouden."

—

Op 31 December jl. waren er in de provincie 38 gemeenteveldwachters en 46 politiebedienden en vaste nachtwakers.

Slechts enkele gemeenten in deze provincie bezitten eigendommen, die inkomsten van eenig aanbelang geven, zoodat de benoodigde gelden tot dekking der uitgaven bijna uitsluitend in belastingen moeten gevonden worden.

Die belastingen zijn geraamd te zamen op . . . . f 245.010.34;
voor 1861 op . . . . - 231.166.32½;
dus voor 1862 op . . . . f 13,844.01½ meer.

Voor 't onderwijs is uitgetrokken f 94775.54;
voor 1861 . . . . - 90779.94,
en voor 1860 . . . . - 52916.17½;

De uitgaven voor 't armwezen zijn geraamd op . . . . - 35332.15;
voor 1862 op . . . . - 30690.80,
en voor 1860 op . . . . - 24197.09½.

IV. Medische politie.

De algemeene gezondheidstoestand was in 1862 gunstig.

Behalve de angina diptherina zijn in 1862 geene andere dan de gewone ziekten en niet in bijzonder erge mate voorgekomen.

De verhouding tusschen sterfte en bevolking was als 1 : 45.7; in 1861 was die verhouding als 1 : 48.7.

Slechts in ééne gemeente bestaat eene plaatselijke commissie van geneeskundig onderzoek en toevoorzigt, namelijk te Meppel.

De gezondheidstoestand der paarden was over 't geheel zeer gunstig.

Onder de runderen vertoonden zich vele ziekten, die aan 't gebruik van slecht hooi toegeschreven worden.

V. Nationale Militie en Schutterij.

Op 31 December ll. was de sterkte van de dienstdoende schutterij:

actief	147,	
reserve	151,	
te zamen		298.
en der rustende schutterij:		
actief	1107,	
reserve	958,	
te zamen		2065.
en alzoo de geheele sterkte dienstdoende en der rustende schutterij		2363.

VI. Kerkelijke zaken.

Over 't algemeen was, voor zoover wij weten, de toestand der kerkgebouwen voldoende.

De Christelijke afgescheidene gemeenten voorzien in de bezoldiging harer leeraren geheel buiten bezwaar van 's rijks schatkist.

VII. Onderwijs, kunsten en wetenschappen.

Op 31 December 1862 bestonden in deze provincie 158 scholen voor 't lager onderwijs, als:

Voor gewoon lager onderwijs:	
openbare	144,
niet gesubsidieerde bijzondere	6;
Voor meer uitgebreid lager onderwijs.	
openbare	1,
gesubsidieerde bijondere	5,
niet gesubsidieerde bijzondere	2,
te zamen	158.

Onder dit getal zijn niet gebragt de drie scholen in de gemeente Vledder, waarvan de oprigting door Zijne Majesteit, en evenmin de school te Tiendeveen, die door ons is bevolen, omdat ze in 1862 niet zijn opgerigt.

Het totaal getal leerlingen was

	15 Jan.	15 Julij.
op de dagscholen	13418	10939
uitsluitend op de avondscholen	1422	527
te zamen	14840	11466
en in Januarij en Julij 1861 gingen gemiddeld school	13796	10974

In twee gemeenten der provincie bestaan bewaarscholen, te Hoogeveen en te Meppel, in eerstgenoemde ééne, met ééne onderwijzeres, in laatstgenoemde gemeente drie, waarvan eene eigenlijke bewaarschool, met twee onderwijzeressen, en twee matressenscholen, elk met ééne. 't Zijn allen bijzondere inrigtingen.

VIII. Armwezen.

Bij vergelijking van den toestand der onvermogende klassen in deze provincie en elders, is bij voortduring op te merken, dat die toestand zich in Drenthe gunstig onderscheidt.

Wij achten het een voorregt, dit hoofdstuk met die verklaring te mogen openen; daarmede dankbaar erkennende hetgeen, bij gemis aan veel, dat anderen bezitten, ons gewest bij menige streek vooruit heeft, hoewel wij daardoor niet willen te kennen geven, dat in Drenthe dezelfde oorza die elders armoede te weeg brengen, niet zou werken.

Dit laatste in geenen deele. Is er el meer, ook in deze provincie bestaat armoe zoo als de opgaven, van jaar tot jaar geda getuigen, en ook door die, welke thans we volgen, wordt aangewezen. Het jaar, waaro dit verslag loopt, bragt evenwel geene vererger aan. Als wij de bij ons ingekomen berigten o 1862 met die over 1861 vergelijken, dan is algemeene indruk, dat de toestand van 't armwe in beide jaren tamelijk gelijk stond. Somm gemeentebesturen geven dit ook met zoo v woorden te kennen, terwijl van de overige d den toestand iets gunstiger, gene iets ongunsti noemen.

Tot aanvaarding van twee legaten, aan arm sturen gemaakt, is in 1862 door Zijne Majes magtiging verleend, als: aan de diaconie d Nederduitsche hervormde gemeente te Assen, bestuur van het hervormde armwerkhuis aldaa voor een legaat van f 200, aan dat gesticht gema door Jhr. Mr. H. J. L. van der Wijck, en a de diaconie der hervormde gemeente in het H landsche veld voor een legaat van f 200, aan ha besproken door L. H. Klunder, onder bepalin dat de uitkeering daarvan zal plaats hebben bi nen 't jaar na het overlijden of hertrouwen zijn weduwe.

IX. Openbare veiligheid en gevangeniswezen.

Op 31 December ll. was de rijkspolicie sterk 3 bezoldigde en 72 onbezoldigde rijksveldwachter

In zes gemeenten vindt men thans straatverlich ting, namelijk Assen, Borger, Coevorden, Ho geveen, Meppel en Smilde.

Op de begrootingen over 1862 dier zes gemee ten is voor straatverlichting uitgetrokken de so van f 9886.

Omtrent het in ons vorig verslag vermelde pla tot de oprigting eener gazfabriek te Hoogevee wordt in het gemeenteverslag geene nadere mede deeling gedaan.

De voeding der gevangenen in het huis van arres en justitie te Assen was voor 1862 uitbesteed voo 13.81 cent per hoofd. Voor 1863 is zij aangenome voor 11.91 cent. De aannemers hebben naar behooren aan hunne verpligtingen voldaan.

De gevangenis heeft 41 werkzalen en plaatsen Aan den arbeid hebben 117 gevangenen dee genomen; er is gedurende 305 dagen gewerkt Gedurende dien tijd zijn 8448 strengen vlasse garen gesponnen en 450 katoenen hemden gemaakt.

X. Rijksmiddelen.

Op 31 December jl. waren er in de provncie, aanwezig: drie postkantoren, twee en twintig hulpkantoren en negentien bestelhuizen.

Wij deelen hier mede, dat door de postadministratie besloten is, om van tijd tot tijd, binnen het tijdsverloop van drie jaren, de bestelloonen te platten lande geheel op te heffen. Met 1 April 1863 zou daarmede een begin gemaakt worden, wat Drenthe betreft, op de geheele route van den postbode van de Leek naar Vries, namelijk over Nietap, ter Heijl, Roden, Peize naar Vries, en voorts voor alle bestellingen door de brievengaarders te Peize, Roden en Vries. Het bezwaar der vergoeding, welke voor het gemis dezer gelden door de schatkist moet verstrekt worden, is, volgens het schrijven van den heer inspecteur der posterijen te Zwolle, de reden, dat deze regeling niet in ééns tot stand komt.

(Vervolg en slot in de courant zelve.)

Gedrukt bij GRATAMA te Assen.